

Izhaja vsako sredo ob 6 zjutraj. — Cena 38 Din za celo leto.
— Za inozemstvo 60 Din. — Posamezna številka 1 Din. —
V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din.

GLASILO J. K. Z.

Spisi in dopisi se pošiljajo Uredništvu Domoljuba,
naročnina, reklamacije in inserati pa Upravištvu
Domoljuba, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Vsem somišljenikom SLS

Z volitvami 8. februarja stopa naš narod v odločilen boj za svojo svobodo in enakopravnost. Vsak naš somišljenik ve, za kaj gre v tem volivnem boju, vsakdo pa tudi ve, da bo treba v težkih razmerah, v katerih živimo, podvojenega dela in napora. Stranke režima bodo razpolagale s sredstvi, o katerih vsi vemo, odkod prihajajo, mi moremo računati samo na pomoč somišljenikov. Zato se še danes obračamo do vseh, ki jim je slovenstvo pri srcu in ki pojmujejo zgodovinski pomen sedanjih volitev s prošnjo, da prispevajo po svojih močeh za

Vsak somišljenik naj stori svojo dolžnost tudi v tem oziru, da zagotovimo sijajno zmago Slovenski ljudski stranki in s tem slovenskemu narodu. Prispevke pošiljajte na tajništvo Slovenske ljudske stranke, Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

LJUDSKI SKLAD NAŠE STRANKE.

Pred štirimi leti in danes.

Kaj družijo naše nasprotnike.

Ko gledamo razvoj volivnega boja, se nam samoposebi vsiljuje primerjanje z volivnim bojem leta 1920. Naša stranka je imela v onem prvem volivnem boju po prevratu celo vrsto nasprotnikov. Stari liberalci so si dali takrat novo ime demokracije. Žerjav je bil prepričan, da se skozi novo obleko ne bodo videli stari grehi. Da vjame tudi med kmetiskim ljudstvom čim več glasov je rodil takomenovano Samostojno kmetijsko stranko. Poleg teh dveh sta takrat Kristan in Prepeluh bobnala proti stranki našega ljudstva pod zastavo socialnih demokratov in komunisti so gledali s posebnim veseljem na razvoj v Rusiji ter mislili, da se dajo ruske krvave rože presaditi na slovenske gredice. Vsi ti nasprotniki se niso lasali sami med seboj, ampak so složno napadali le našo stranko. Kakor na eno komando so vpili proti Cerkvi, duhovnikom in škofom, kakor iz enega grla so se drli enoglasno proti »klerikalizmu«. Vreči ob tla Slovensko ljudsko stranko, to je bil njih edini in skupni cilj. Mnoge je to skupno kričanje takrat zapeljalo, toda ni bilo treba niti enega čelga leta, pa so videli, kam so zabredli. Z glasovi slovenskih samostojnežev in liberalcev je bila sprejeta centralistična ustava, ki še danes tepe Slovence in Hrvate. Tudi

tedaj nastopa cela vrsta raznih stranic, vse pa družijo kakor leta 1920 ena skupna misel: boj proti SLS. Kdor hoče misliti, mu ta primera dovolj pove.

Žerjavovi otroci, samostojneži so, kakor že rečeno, bili leta 1920 prva bojna četa skupnih nasprotnikov. Bilo je takrat še vse od prevrata razrvano. Kakor nalezljiva bolezen je omamljalo množice iskanje novih poti. Takrat je samostojna stranka bila še nova — vsaj navidez. Pravimo navidez, ker vemo, da je bila samo slabo popravljena izdaja stare liberalne stranke in Žerjavova podružnica. Toda takrat so Pucelj in tovariši nastopali v novih oblekah in to je vleklo. — Po prevratu se je pač lahko dobilo lepe obleke, ki pa so bile delane iz — kopriv. Zato so ta novi gvant tako hitro obnosili.

Prepeluhova stranka.

Dogodki zadnjih mesecev so ljudsko dušo razburili podobno kakor dogodki po prevratu. Ko je morala odstopiti vlada ljudske večine, so ljudje marsikje začeli razmišljati, kakó je v Ameriki, na Francoskem in pri naših sosedih v Nemški Avstriji, kjer imajo republiko. Pa je prišel Albin Prepeluh, ki je, kakor zgoraj povedano, delal leta 1920 za socialdemokrate na tole misel: »Po zadnjih dogodkih je vsa dežela razgréta. Morda zavre tudi moj lonček, če ga pristavim. Če je mogel Pucelj leta 1920 biti izvoljen, zakaj ne bi tudi moj lonček leta 1925 zavrel?« — Tako je pomislil in

oblekel novo republikansko obleko in potrkal na vrata slovenskega ljudstva.

Eden bolj samostojen kot drugi!

Toda, kakor je bil Pucelj 1920 sam prešibkih nog in ni mogel stati brez opore, tako je tudi Prepeluh poiskal opore. Našim bravcem je znano, da bi Radić rad spravil Slovence pod Hrvate. Za to rabi pomočnikov in Prepeluh je stopil v hrvatsko službo, kakor je leta 1920 Pucelj stal v službi velebrskega Žerjava. Tako sta Prepeluh in Pucelj enako samostojna in jih bo slovensko ljudstvo enako popravilo v kot.

Težki dnevi.

Najtežje dneve preživlja danes slovenska liberalna stranka, ki jo vodi dr. Žerjav. Zatajila je svoje slovensko ime, prodala svojo mater Slovenijo velebrskim državnim tatovom, prodala vse, kar Slovenija ima; njeno gospodarstvo, njene šole, ceste, bolnico, jezik, vero — znano je, da posebno zagrizeni liberalci že slovensko ne marajo več govoriti — prodala za judeževe srebrnike.

In kakor se je godilo Judežu Iskariotu po izdaji lastnega Gospoda, tako se godi

Da sem kot rožica, lilija,
da vedno se smejem vesela,
to je zasluga najboljšega,
slovečega mila —

„Gazela“

našim Žerjavovcem. Vedno bolj sami postajajo, ljudje se jih izogibljejo, v njihove trgovine vedno manj zahajajo, z njihovim uradništvom toliko govore, kolikor morajo, liberalnega učitelja se v širokem krogu izognejo, pred podivjanim sokolom bežijo kot pred gobovim človekom, in če kdo hoče svojega soseda ozmerjati, mu pravi: žerjav. Hujše in težje žaljivke mu ni mogel vreči v obraz.

Juda Iškariot je ves besen divjal okrog, preden je vzel vrv in se obesil. Tako slovenska iskariotska stranka besni po svojih časopisih, preden ta sramota slovenskih poturic izgine iz slovenske politike. Lahko si mislimo, kako je Juda Iškariot potem, ko je izdal svojega Gosпода ter ga izročil njegovim najhujšim sovražnikom, kričal, tulil, s kako besnostjo je vrgel tiste srebrnike po templju. Grizla ga je vest in kakor pekel mu je ležalo na duši grozno izdajstvo.

Tako slovenski iskariot besni v svojih listih, tuli, kriči kakor brez uma, zato ker ga grize vest: izdal in prodal je lastni narod velesrbskim krvnikom in ta narod je danes križan ter skoro umira gospodarske smrti pod njihovim nasiljem.

Čisto lahko razumemo ta gnus, ki ga ima danes vsak resničen Slovenec pred liberalno stranko dr. Žerjava, čisto umevno nam je, da je pošten človek danes v svojih besedah škop proti sokolu in liberalnemu učitelju, ker ne ve, če ne tiči v njem velesrbski špion. Na drugi strani pa je prav, da se pri tem izloči vsako osebno sovraštvo, zakaj, kar smemo in moramo sovražiti, to je iskariotstvo, propalec in premissljena hudobija v velesrbski agenturi, ki se pri nas imenuje demokratska oz. liberalna stranka.

Opozarja o tretjič.

Dr. Žerjav, voditelj velesrbske stranke v Sloveniji, se je na liberalnem shodu v Ljubljani izjavil, da bo pri volitvah šlo »za kralja ali proti kralju«.

Opozarjamo vse Slovence, da hoče dr. Žerjav s tem izzivati ljudi, da bi v svoji agitaciji govorili zoper kralja, za kar so določene hude zaporne kazni. Liberalci imajo namreč vse povsod nastavljene špijone narodne odpadnike: liberalne učitelje, sokole in orjuncе, ki vlečejo na ušesa vsako besedo ter gorko neso državnemu pravdniku.

Zato bodite previdni v svojem govorjenju, zlasti v gostilnah in v vlakih. Velesrbski špijon hodi okrog in gleda, koga bi požrl.

Naše volilno geslo pa je:

Za državne tatove, ki kradejo milijarde našega denarja — ali proti njim.

Za velesrbe, ki hočejo Slovence in Hrvate v babilonsko sužnost — ali proti njim.

Za narodne izdajce, ki so nas prodali centralizmu — ali proti njim.

Za Juda Iškariota, ki nas dan za dnem izdaja in prodaja v gospodarsko, politično in versko smrt, — ali proti njemu.

Za svobodno Slovenijo — ali proti njej.

Naše shode bodo razganjali, naše ljudi zapirali, časopise plenili — vi pa pojdite

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj.)

NOVIČAR

d Cenjenim naročnikom! Opozarjamo tem potom vnovič na položnice, ki smo jih za obnovitev naročnine priložili prejšnji številki »Domoljuba«. Ako bi je kateri naročnikov pomotoma ne bil prejel, naj jo zahteva po dopisnici. Pri tej priliki opozarjamo posebno na to-le stvar: Večkrat se dogodi, da prevzame ob novem letu »Domoljuba« mesto dosedanega naročnika kaka druga oseba v hiši ali celo pri sosedu in zapiše na položnico svoj naslov (navadno še brez hišne številke). Takega naročnika seveda zapišemo med nove, obenem pa pošljamo časopis tudi staremu naročniku, ker ga nihče ni odpovedal. Tako postopanje ni pravilno. V tem slučaju je treba na zadnji strani položnice natančno povedati, da naj se list na prejšnjega naročnika ustavi, spreddaj pa zapiše: nov naročnik!

d Kdo je za upravo nov naročnik? Pogosto se pripeti, da prejme »Domoljuba« uprava plačilo po položnici, na kateri je zapisano »star«. Ko pa prelistamo in pregledamo naše zapiske, ne najdemo nikjer zapisanega tega »starega« naročnika. Moramo mu pisati in šele potem dobimo odgovor, da je dotičnik naročen že mnogo let na »Domoljuba«, dobival ga je pa doslej v društvu ali kaplaniji. Tak naročnik je za upravo nov, ker ga uprava doslej ni imela nikjer zapisanega. — Ravno tako je nov naročnik sin, če prevzame na svoje ime »Domoljuba« po očetu, ali hči po materi itd.

d Pišite različne naslove! Vsak naročnik, ki pošilja naročnino po položnici ali nakaznici, naj natančno zapiše svoj naslov: ime, priimek, hišno številko, vas in pa ime tiste pošte, na kateri dobiva časopis ali (če je nov naročnik) na kateri ga hoče prejemati. Naslov naj se spremeni samo tedaj, ako je napačen in potreben popravlja. Denarja s položnico nikar ne nosite na kako drugo pošto, ampak na domačo. Le tedaj bo mogoče naglo in točno izvršiti potrebno delo v upravi.

d Pozor na vohune. Državni tatovi imajo povsod nastavljene svoje velesrbske špijone, zlasti sokoli in najzagrizenejši liberalni učitelji so za to sposobni. Pravosodni minister je izdal sodnijam navodila, da mora dobiti najmanj tri leta, kdor bo kaj rekel proti kralju. Ljudje božji, ne hodite v liberalne oštarije, kjer tudi stene slišijo!

od moža do moža, prav tako kot na Hrvaškem in se borite za svobodo in križ častni. Vsi Slovenci smo danes edini v tem, da nam državni tatovi ne smejo gospodariti, vsi Hrvatje so kot en mož proti velesrbskemu tlačenju in v Srbiji sami se že dviga močan odpor proti belgrajskim zločincem, ki ženejo državo v propad.

Slovenci — mislite na vse to, — mislite na volilno geslo, ki ga je v imenu združenih velesrbov proglasil minister Trifković: »Slovenci in Hrvati, pod velesrbski jarm, ali pa vun iz države,« in volite.

d Naše sodnije. Znano je, da je sodnija izpustila na svobodo orjunca Kranjca, ki je svoj čas vodil v Trbovlje orjunske čete ter je v prvi vrsti odgovoren za grozno orjunske umore, ki so se izvršili v Trbovljah. O tem nezaslišanem dejstvu, da je sodnija izpustila moralnega povzročitelja strahotnih umorov, je napisal advokat dr. Tuma v »Slovencu« članek, v katerem dokazuje, kako kruto se je pri tem kršila postava. Med drugimi pravi:

Gnusno, protidržavno zločinstvo pričenja se šele po spopadu (za orjunski prapor. Op. ured.). Orjunaši so po zavrnitvi napada nemoteno razvili prapor krajevne organizacije, v kraju samem je zavladal mir. Orožništvo je torej zahtevalo izročitev petero talcev (katere so orjunci prijeli, dasi so bili pri vsej stvari docela nedolžni in so bili le gledalci. Op. ur.). Načelnik Orjune je to odklonil. Ko je pozneje poveljnik orožnikov še enkrat energično zahteval izročitev talcev, bilo jih je le še četvero, je načelnik orjunašev na vprašanje odgovoril, da je peti — »utekel« t. j. bil Fakin, katerega sta bila takrat skoro istočasno odpeljala dva orjunaša v občinski kamnolom na morišče. Umor sta videli dve priči ter bi orožništvo lahko takoj prijelo morilce.

Enako nemoteno in pred očmi orožnikov so štirje orjunaši pripravljali gorivo in zaneli požar Delavskega doma.

Jasno je iz pravniškega stališča med posameznimi fazami dogodkov dne 1. junija v Trbovljah neločljiva vez. Zastopnik državne oblasti je moral torej predlagati v smislu § 56 kaz. pr. reda skupno kazensko preganjanje in podsodnost za zločin uboja, požiganja in umora — protnega sodišča. Predlagal pa je proti delavcem preganjanje radi zločina po zaščiti države, pozneje proti orjunašem radi suma umora. S tem je bila kršena ustavnopravica obdolžencev, da pridejo pred pristojnega sodnika, ter bila dana možnost dvojne poti-pravice.

Celjsko okrožno sodišče je dne 25. in 26. novembra obsodilo petero delavcev po predlogu državnega pravdnika iz zakona o zaščiti države, one, za katere je bilo dokazano, da so bili za spopada na licu mesta, če tudi se nobenemu ni moglo dokazati posebnega dejanja. Istočasno pa je sodna uprava ukinila postopanje proti orjunašem.

S tem je dano dvojno kršenje ustave, težko zadeto čustvo pravice ljudstva. Delavstvo mora biti uverjeno, da so javna oblastva, ki so v prvi vrsti klicana čuvati ustavo in zakon — oboje kršila, da je sodstvo podvrženo upravi.

Vedno najnovejše

volneno blago za ženske obleke in bluze
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mesni trg 10.

Ali naj slovensko ljudstvo, ki res ljubi svojo zemljo in svoj rod, brezbržno gleda — še vedno stari hlapec Jernej — tako očitno kršenje zakona, rušitev temeljnih načel ustave, sodstva in uprave, ali naj vzame na znanje, da imajo privilegiranci-zasebniki pravico obsodbe na smrt in svobodnega uboja jugoslovanskega državljanca?

d Kdor je prejel koledarje naše Kmetске zveze, pa jih ni razpečal, naj jih vrne. Kdor vrno prepozno, nam napravi škodo. Vse prosimo, naj napravijo čimprej obračun, ker se novo leto hitro bliža, in moramo tudi mi poravnati račune. Tajništvo Jugoslovanske Kmetске zveze.

d Šola in telovadna društva. Po šolah se je razglasila Pribičevićeva odredba, da so učencem in učiteljem prepovedana vsa telovadna in športna društva, ki imajo »separatistično, piemensko in versko tendenco proti narodnemu in državnemu edinstvu«. Ker pri nas takih društev ni, ta odredba ne pride v poštev. Ko bi pa kje kak liberalni učitelj to hotel uporabljati proti orlovskemu naraščanju, je to protipostavno ter naj se vsak slučaj takoj javi na Orlovsko podzvezo v Ljubljani.

d Tiskarski štrajk napovedujejo za prihodnje dni. Pogajanja med lastniki tiskarn in črkostaveci so se baje razbila. Kak obseg bi zavzela stavka, doslej še ni znano.

d Žerjav je ustanovil neko društvo, ki se imenuje »Zveza kulturnih društev«. Na vse strani pošilja predavatelje, da bi počasi ljudi navezal nase. Od začetka ti predavatelji ne govorijo nič napačnega, ko se pa ljudje nanje navadijo, pa začno udrihati po vsem, kar je našemu ljudstvu sveto. Zato tem potom odločno svarimo, da bi se naši ljudje takih predavanj udeleževali. Vedite, kadar vidite taka vabila Zveze kulturnih društev, da gre za Žerjavovo delo, in da na takih predavanjih za naše ljudi ni prostora.

d Za krščansko šolo so se krasno postavili katoličani v krajih Alzacije in Lorene, katere so si osvojili Francozi. Vlada je hotela versko šolo zatreti. Pa takoj so se vršila po vseh mestih velikanska ljudska zborovanja, katoliški delavci so v znak protesta ustavili delo za eno uro, župani so poslali vladi ostro spomenico, v kateri so zagrozili, da bodo odstopili vsi občinski sveti, če bo hotela vlada odpraviti krščansko, versko šolo. Kako pa pri nas? Kako mrzli smo, ko vendar že vidimo, da segajo sovražne roke po verski šoli. Oklenimo se društva Krščanska šola, da bomo pripravljeno!

d Amerikansko pismo. (Konec.) Za cerkviijo imajo v Collinwoodu še nekaj lesenih zgradb, ki jih rabijo za šolo; sestre pa nimajo tu hiše, ampak vsak dan se odpeljejo v svoj samostan na 55. cesti.

Farovž je ličen in zidan, v njem sta dva gospoda, župnik in kaplan. Ta naselbina tudi ne napreduje glede prebivalstva, zakaj vsako leto se jih mnogo preseli ven iz mesta.

Ker sta newburška in collinwoodska naselbini še zadolženi, prirejajo vsako leto razne veselice in zabave na korist cerkve; vsega tega pa ni potreba pri Sv. Vidu, ker

že več let nimajo nobenega dolga, pač pa mnogo tisočakov na banki.

Da morajo ljudje dobro poprijeti in podpirati cerkev, vam navedem en sam zgled: fara, ki šteje 120 družin, mora vzdrževati vse stroške. Ti so: župniku mesečno plačo 50 dolarjev, organistu 25 dolarjev, plačati mora kuharici 30 dolarjev, nadalje stane hrana mesečno 50 dolarjev. Če že to zračunamo, znaša 155 dolarjev. A kje je denar za premog, luč in vodo in nazadnje za druge cerkvene potrebščine. V Leadville, kjer sem bil 18 mesecev, ki leži 3600 m nad morjem, stane premog 300 dolarjev na leto, ker je treba kuriti od septembra do konca maja.

Vsaka družina je obvezana dati mesečno 1 dolar in ako bi vse družine dale (kar pa se nikdar ne zgodi), bi bilo 120 dolarjev.

Pri nedeljskih mašah ne pride bogve kaj veliko; v majhni fari kvečjemu vsako nedeljo 10 dolarjev.

A tukaj v Ameriki se farani povsod zelo potrudijo, da dajo ob božiču in veliki noči več, da se tako vzdrži najmanjša in najrevnejša fara, ako ni dolga. Če je pa dolg, je pa Bog pomagaj.

Toliko sem vam zaenkrat napisal in čez kaj časa se pa zopet oglašim.

Pozdravljam vse prijatelje in znance ter čitatelje Domoljuba. Vam vdani rojak Rev. John Miklavčič.

d Slovenski naseljenec in njih trpljenje v Macedoniji. Alojzij Krek, bratranec rajnega dr. Krika, naseljenec na Ovčjem polju, piše od tam društvu »Dobrodelnost«: Poleti sem služil v nekem selu pet ur od svojega bivališča črdelije za poljskega čuvaja, ako sem se hotel preživeti, ker lansko zimo nam je vse žito pozeblo. Sedaj je to že tri leta; vsako leto nam žito pozebe ali pa od prevelike vročine zgori. S tem sem z največjo silo preživel sebe in svojo ženo. Prosili smo meseca avgusta ministrstvo za preselitev od tod radi boleznim in slabih letin. Pred par dnevi smo dobili od ministrstva odredbo, da se nam preselitev dovoli, ako vsak svoj dolg poravnava pri zvezi agrarnih zajednic, potem dobi prost vožnjo in lahko gre kamor hoče. To je naša rešitev! Mi smo to sami vedeli, če plačamo dolg in pustimo zemljo, da lahko gremo, kamor hočemo. Ljudje, kateri imajo polno otrok, si ne morejo nikamor in nikakor pomagati. Prisiljeni so čakati smrti, ker nobeden nima v hiši hrane za 8 dni. V tem letu nam je suša uničila zopet vse poljske pridelke, da niti slame nismo dobili. Vse je zgorelo in razpadlo že na njivi. Lahko si predstavljate našo bedo: slabo stanovanje, huda zima, drv nikakih, obleka raztrgana, jesti ničesar, zaslužiti se pa tudi ne more nič. Dokler so delali železnico iz Velesa v Štip, so delali naši ljudje na progi. Vozniki so vozili robo iz Velesa, in se s tem preživeli. Sedaj je železnica končana, zaslužek pa proč. Jaz bom moral zopet pustiti ženo samo in bom šel iskat zaslužka; pa me še skrbi, če bom mogel toliko zaslužiti, da pokrijem dolg in preživim ženo. Imam 3500 Din dolga. In to samo za seme. Dolg je treba plačati, a nimam s čim, nimam obleke, no čevljev, žena

istotako ne. Malarija nas vsako leto huje muči. Vzrok temu je slaba hrana in slaba voda. To leto sem bil več bolan kot zdrav, enako tudi žena. Istotako po vseh drugih hišah. V selu imamo skoro vsak dan mrliča, bolnika pa v vsaki hiši. Že sedaj izgledamo vsi kot mrlič, toda usmiliti se nas noče nikdo. Semkaj prihajajo različne komisije; vsaka nam obeta nekaj dobrega, a vse so same besede. Zdaj pred volitvami nam zopet obetajo vse mogoče dobrote; ko bodo volitve minile, bo pa vse pozabljeno. Skrbi nas, kako bomo preživeli zimo. Oprostite, da se obračam do Vas, a prisiljen sem, ker od drugod ni nobene pomoči. Sprejmite pozdrave od vseh tukajšnjih Slovencev, posebno od mene. — Tako se glasi poročilo. Društvo »Dobrodelnost« vedno sprejema darove za te siromake.

d Za Božič preskrbi vsaka kmečka gospodinja novo »Družinsko Pratikor«. Tudi letos ne bo opustila te stare navade.

d Umri je 3. t. m. na Uncu na Notranjskem ondotni župnik g. Josip Rogan, star 71 let. N. v. m. p.

d Električna centrala na Savi pri Krškem. Koncesija mestu Zagreb za napravo električne centrale na Savi pri Krškem je podeljena.

d Ponovna povodenj v Polhovem gradu in v Ločnici. V noči od 3. na 4. t. m. je vsled hudega deževja nenadoma narasla Gradašca do izredne višine. Preplavila je zopet polja ter napravila občutno škodo. Po Mačkovem in Petačevem grabnu so uničena po zadnji povodnji napravljena pota, deželna cesta iz Polhovega gradca proti Zalogu je na nekaterih mestih popolnoma pretrgana in promet po njej je zopet nemogoč. Cesta v Ločnici je uničena. Gradašca je odnesla in pokvarila mnogo mostov. Povodenj je zahtevala zopet dve človeški žrtvi. Pri popraviljanju mostu čez Gradašco pri Belci je spodrsnilo delavcu Jakobu Lenassiju. Padel je v deročo vodo ter potegnil s seboj delavca Antona Wasleta in še nekega domačina. Domačinu se je posrečilo, da se je rešil, dočim je oba ostala deroča voda odnesla. Rešiti ju ni bilo mogoče. Ko je voda znatno upadla, so ju izvlekli mrtva in vsa potolčena iz Gradašce. S tem je naraslo število žrtev vsled povodnji na dvajset oseb.

d Potres. V sredo, 3. t. m. zvečer ob 22. uri 36 minut se je čutil v Jurkloštru pri Laškem precej močan, 20 sekund trajajoč valovit potresni sunek. Škode ni povzročil.

d Potres precej močan smo čutili včeraj 3. decembra v Malem kamnu pri Prežicah.

d Potres na otoku Javi. Glasom časniških poročil je siloviti potres popolnoma uničil mesto Nazareno na otoku Java. Smrtno ponesrečenih je bilo 90 ljudi.

d Dva tovorna vlaka sta v Rimskih toplicah trčila drug v drugega. Razbitih je sedem voz popolnoma. Škode je do pol milijona dinarjev.

Ia. Amerika

se imenuje fina rujava kotenina, izdelana iz najboljšega ameriškega bombaža. — Po trkratnem pranju postane snežno bela. V zalogi pri A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mostni trg 66.

d **Železniška nesreča na Ovčjem polju.** Dne 6. t. m. je skočil s tira potniški vlak na progi Veles—Stip. Vagon poln potnikov se je zdrobil. Ranjenih je bilo 30 oseb, med temi 8 prav nevarno. Dognali so, da so bili pri tračnicah odviti vijaki.

d **Dve smrtni obsodbi.** Ljubljanska porota je obsodila na smrt detomorilko osemindvajsetletno Marijo Blatnik iz Birčne vasi. To je že njen drugi detomor. Prvega ji niso mogli natančno dokazati in je bila obsojena samo na 6 tednov zapora. Mislila je, da se ji bo tudi sedaj posrečilo uiti, pa ni šlo. — Novomeška porota je obsodila na smrt Franceta Zingerja, ki je umoril in oropal posestnika Rajerja iz Rateža pri Brusnicah.

d **Krvav pretep.** V Karlovcu se je v neki kavarni radi izzivanja nekega orjuna razvil krvav pretep. Lomili so se stoli, mize, razbijale šipe, pokali revolverji, tako da ima kavarnar do 30.000 dinarjev škode. G. Ballič pa smrče za mizo in se jim sanja, da po vsej državi vlada mir in red.

d **Požar v Zabkarjevi tovarni.** V bivši Zabkarjevi tovarni v Ljubljani na Dunajski cesti je v nedeljo zjutraj vsled napake pri elektr. napravi nastal ogenj, ki je na strehi in v podstrešju povzročil dokaj škode. Zgoreli so večinoma vsi dragoceni modeli. Skodo cenijo na milijon krog. Ljublj. gasilci so s požrtvovalnim delom kmalu pogasili ogenj.

d **Smrtna nesreča pod Smarno goro.** V petek, dne 5. t. m. je v Nikrčah nad Ljubljano vsled nesrečnega padca nagloma umrl 61 letni posestnik Miha Oblak. Precej vinjen je v četrtek ponoči blodil po domačem dvorišču, pri padcu se zadel ob svinjak in padel v gnojnico, v kateri se je ždušil. Tako je dognala sodna preiskava, ki se je vršila neposredno pred pogrebom.

d **Vlom.** V noči od 4. na 5. dec. so skušali neznan zlikovci vlomiti v prodajalno Ivana Novaka na Doleh pri Litiji, pa jih je gospodar, kateri se je še pravčasno prebudil, odgnal, ko so že imeli cepin med vnanjimi vratmi ter so zbežali, pustivši en cepin, en krap, ene klešče in nekaj železnih palic, kar so si vse pri sosednih gospodarjih »izposodili«, vlovivši v eno kovačnico in eno klet. Na Suhadoleh so pa vlomili pri Služatu v kaščo ter odnesli nekaj orehov, jabolk in kruha, menda ravno za Miklavža.

d **Umor v Belgradu.** V stanovanju ameriškega podkonzula v Belgradu so našli ustreljeno podkonzulovo prijateljico. Podkonzul je javil, da ga je prijateljica hotela ubiti — čudna prijateljica — pa da je pobegnil.

d **»Vigred«** — dekliški list. Tiho je prihajala v tekočem letu med slovenska dekleta, nič se ni priporočala in vabila na naročbo čez leto, ker je njena naklada že v prvih mesecih dva k r a t pošla. Zadnja številka tega letnika, ki leži pred nami, pa vabi na naročbo za novi letnik, vabi — brez potrebe! Saj je »Vigred« tako lep list za naša dekleta, da ji ni treba nobenega posebnega priporočila. Prav pa je, da nam je nekoliko povedala, kakšna misli biti v novem letu. Zelo lepe reči napoveduje in velika bo. Da misli narasti na 24 strani me-

sečno za staro naročnino, je zelo verodostojno spričevalo za njeno priljubljenost. »Vigred« bo v novem letu resnično taka, da je ne bo smelo manjkati v rokah nobenega slovenskega dekleta. Zato ne čakajte z naročilom! Prišla bo že za Božič in gotovo bo naklada hitro zopet pošla. Da ne zamudiš, draga bralka, se hitro odloči in napiši dopisnico. »Vigred« stane celo leto 25 Din in se naroča pri upravi »Vigred«, Ljubljana, Ljudski dom. (Naroča se lahko tudi za pol leta.)

d **Zakaj hodiš za vsako malenkost v odvetniško pisarno?** Potem pa stokaš, koliko te dohtarji stanejo. Pomagaj si sam. Naroči Občinsko upravo, ki stane za celo leto le 25 dinarjev, pa boš na vsako vprašanje v davčnih, vojaških, poštnih, občinskih, zemljeknjižnih, cestnih in sploh vseh pravnih zadevah dobil takoj najboljši odgovor brezplačno. Poleg tega ti bo Občinska uprava vsak mesec prinašala vse polno naukov in navodil, kako postopaj z oblastmi, da boš vedno pravo zadel. Občinsko upravo pišejo najboljši strokovnjaki. Na njen nasvet se lahko brezpogojno zanesesh. Občinsko upravo v vsako hišo in vsak občinski urad. Naroča se v Jugoslovanski tiskarni v Ljubljani.

d **Obnovev tkanja domačega platna.** Ponekod je domače platnarstvo popolnoma pnehalo v škodo hišnega gospodarstva. Izdelovanje domačega platna ni tako težavno, kakor si mogoče kdo misli. V Beli Krajini se tke v vsaki hiši in to delajo tam žene in dekleta. Tkanju se je mogoče priučiti v dobrem mesecu. Nekaj belokranjskih deklet bi bilo pripravljenih iti poučevati drugam v tej stroki, če bi se zanimali kje za to. Odsek za likvidacijo Kranjske deželne imovine je pripravljen dati stativo za tečaje na razpolago proti malenkostni odškodnini. Mogoče bi se zganila županstva, da bi se zavzela za to stvar. Tozadevna pojasnila daje Državni osrednji zavod za žensko domačo obrt v Ljubljani, Turjaški trg št. 6-II.

d **Vojni pogrešanci** se se vedno lahko oglase. Te dni je prejela Švarekoglerjeva rodbina na Gornj. Stajerskem obvestilo, da še živi njih sin Edvard in da se mu dobro godi v nekem mestu Sibirije, le domov še ne more. Pogrešali so ga od l. 1915 in njegovo ime je že vklesano na spomeniku padlim vojakom.

d **300 ribičev utonilo.** Iz Stockholma poročajo, da je na Norveškem minula dva praznika divjal silno velik vihar. Uničenih je veliko številno ribiških ladij. Utonilo je okoli 300 ribičev.

d **Obe očesi iztaknili.** Nečuvveno surov čin sta izvršila nedavno v pijanosti brata Kičinja, kmeta iz Iločke planine v Sremu nad svojim tovarišem Turdeljo. Ker je branil in zagovarjal neko svojo sorodnico, sta ga napadla z nožmi in ga ostavila šele, ko je podlegel težkim ranam. Med drugim sta mu izrezala obe očesi. Ubiti Turdelja je imel šele 25 let.

d **2 vagona vojaških novicev zmrznilo.** Na kolodvoru v Tien-Tsinu na Kitajskem so te dni odprli na nekem stranskem tiru dva živinska vagona. Nudil se jim je grozen prizor. Nad 60 trupel vojaških novicev, ki jih (Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj.)

POLITIČNI ZAPISKI

p **Prepeluhovi** so imeli 30. nov. zbor zaupnikov v Zidanem mostu. Prišla sta tudi radičevca dr. Maček in dr. Krnjević iz Zagreba. V poročilu se je povdarjal program: država z republikansko vladavino s sedežem v Zagrebu, proti čemur pa so celo Prepeluhovi odborniki glasno ugovarjali: »Ne v Zagreb! Nismo Hrvatje. Prepeluh je ves čas napadal samo dr. Korošca (kateremu pa niti do gležnjev ne seže). Dr. Maček je napadal SLS, pri čemer pa so zopet ugovarjali Belokranjci, češ da duhovščine in SLS ne sme nihče napadati, če noče slov. republikanstvu škodovati. Dr. Krnjević je razlagal, da so Prekmurci vsi Hrvatje in zahteval, da se Prepeluhova kandidatna lista imenuje hrvatska. Zahteval je tudi, da se Prekmurje priklopi velikohrvatski državi. Tedaj pa je nastalo vpijete, vstali so zastopniki Prekmurja ter klicali: »Republikanci smo, toda Hrvatje nismo bili, nismo in nočemo biti! Proč s hrvatsko malho«. Zahtevali so tudi, da na Hrvatskem kandidirata dva Slovenca, če bosta pri nas kandidirala dva Hrvata. Končno se je sklenilo, da bo nosilec radičevske stranke na Stajerskem Radić, na Kranjskem pa Prepeluh. Na celem zborovanju so imeli Hrvatje vodilno besedo in sta dr. Maček in dr. Krnjević naravnost komandirala. Tako je Prepeluh končno popolnoma zajadral v hrvatske vode in docela postal odvisen od hrvatske milosti.

p **Monarhist Radić.** Svoj čas je dal Davidović, voditelj jugoslovanske demokratske stranke, izjavo, da se je radičevska stranka čisto določno izjavila za monarhizem, torej za kralja — seveda po angleškem vzorcu. Tega ne smemo pozabiti, ker Prepeluh, ki je hrvatski agent v Sloveniji, vedno šari s republikanstvom.

je usmrtila lakota in mraz in na katere so pred dnevi pozabili.

d **Iz zvonika je padel** oni dan neki mladenci v Inomostu na Tirolskem. Med zvonjenjem v župni cerkvi se je vrv zapletla okrog njegovega telesa, ne utrgala in ga vrgla iz stolpa. Revez je obležal na mestu mrtev.

MED BRATI IN SESTRAMI.

Nasilja Italijanov. Tržaški perfekt je prepovedal vse prireditve v slovenskem in hrvatskem jeziku. S tem je hotel zatreti zlasti kulturna društva naših primorskih bratov. Na posredovanje slovenskih poslancev je italijanska vlada ta odlok sedaj razveljavila in odredila strogo cenzuro vseh predstav.

Smrtna nesreča. V Koperski kaznilnici popravljajo zadnji čas podzemne celice. Neki kaznjenec je zašel v podzemski hodnik in padel v globok vodnjak, v katerem je utonil.

V Kanalu se je zopet naselila okrajna sodnija, ki je v zadnji dobi uradovala v Gorici.

p **Dve stališči.** Radičeva stranka je za monarhijo po angleškem vzorcu, SLS zastopa stališče, da so v njej lahko monarhisti in republikanci. Iz tega se vidi, da je SLS po svojih pristaših mnogo bližje republikanstvu kot Radičeva stranka. SLS bo tudi — kadar bo to umestno — svoje stališče jasno in nedvomno poudarila ter se potem tega tudi držala, ker SLS nima navade, da bi svoje programe vsak mesec menjavala kot g. Radič in njegov agent g. Prepeluh, ki je bil najprvo socialist, potem se je ponujal SLS in danes je Radičevec.

p **Glede republikanstva** pa je stvar danes taka: Čim bolj se bo pri nas in na Hrvaškem z republikanstvom šarilo, tembolj se bodo Srbi iz nasprotstva proti Hrvatom in Slovencem poprijemali monarhizma. Dokler pa bodo Srbi monarhisti, toliko časa ne bo republike, čeprav bi jo Prepeluh oznanjal z gore Sinaj. Zato ni prav nič v interesu republike, če tisti Slovenci in Hrvati, ki danes najglasneje oznanjajo republiko, na ves glas vpijejo po republiki. Zakaj s svojim vpitjem monarhijo le utrjujejo. Zato SLS pametno molči, vpije pa Prepeluh, ker mu prav posebno gre za to, da po republiki pripleza do mandata.

p **Za velesrbe agitira** pri nas dr. Žerjav, za velehrvate Prepeluh, naše ljudstvo pa ostane slovensko in samo slovensko pod vodstvom SLS, s Srbi in Hrvati pa hoče biti povsem enakopravno in se ne bo pustilo niti od Srbov niti od Hrvatov odirati in izmozgavati.

p **»Ni nasilja.«** G. veliki župan Baltič pišejo: ni nasilja. V istem času je bil protipostavno odstavljen od muzejskega ravnateljstva g. dr. Josip Mal, ki živi samo svoji znanosti.

p **»Ni nasilja.«** V Bosni pristaši državnih tatov dan zadnem napadajo in pretepajo zborovalce opozicijskih strank. Pokajo tudi revolverji in je bilo že par smrtno ranjenih. G. Baltič pa pišejo: ni nasilja.

p **»Ni nasilja.«** Pribičević je 16 radičevskih učiteljev premestil v Srbijo, ker so Radičevci. G. Baltič pa sede za mizo in pišejo: ni nasilja.

p **»Ni nasilja.«** Te dni odpošiljajo iz Ljubljane ukaze, v katerih se od kralja imenovani krščanski voditelji šol protipostavno in nasilno odstavljajo od svojih mest. G. veliki župan pa pišejo popravke in pravijo: ni nasilja.

p **Strahotna nasilja** se pripravljajo v južni Srbiji, da bi vplivali na volitve. Južna Srbija voli 42 poslancev, od katerih bi po izjavi bivšega ministra Nastasa Petrovića 30 bilo izvoljenih proti vladi. Začela pa so se že pri sestavljanju volilnih imenikov take goljufije, da ljudska volja ne bo mogla priti tako do veljave, kot bi morala. Vpisali so v volilni imenik vse — vranglovce, ki niti naši državljani niso, dočim je cela množica domačih volilcev izpuščena. Proti strankam samim, ki bodo nastopile proti vladi, se bo nastopilo s silo.

p **Državni tatovi na agitaciji.** Državni tatovi, ki kandidirajo, so prišli pretekli teden agitirati v Črno goro. Ljudstvo v Cetinju se je nad tem tako razburilo, da je prišlo do spopadov s policijo in so bile množice s si-

PO SVETU

V Egiptu nastaja zopet mir. Angleži so celo deželo preplovili z vojaštvom in zaprli mnogo egipčanskih nacionalistov. Pravijo, da so odkrili veliko zaroto naperjeno proti angleškim dostojanstvenikom.

Občinske volitve na Nižjem Avstrijskem. Pri občinskih volitvah, ki so se vršile 30. novembra na Nižjem Avstrijskem, so zmagali krščanski socialci. Nekoliko so napredovali tudi socialni demokratje, dočim so komunisti nazadovali in izgubili precej mandatov.

Fašisti drže skupaj. Naša in italijanska vlada nameravata skleniti tajno pogodbo v svrhu medsebojne premoči. Fašistovska in orjunska vladna gospoda, ki si je zelo v sorodu, ve, da bo ljudstvo z njo kmalu pometlo. Zato ji je treba tajnih poglob, da bi si ob kakšnem nepričakovanom dogodku še skušala podaljšati življenje.

Ameriški upniki. Evropske države so se zlasti v vojni silno zadolžile. Dolgovi, ki so jih napravili v Ameriki, znašajo nad 12 milijard dolarjev. Mnogi so se zanašali, da bo Amerika del teh dolgov zbrisala. Te dni pa je ameriški predsednik Coolidge odločno izjavil, da bo Amerika zahtevala, da ji evropske države čim prej povrnejo obveznosti.

Vojaška moč Rusije. Kakor druge države kljub razorožitvenim konferencam vlivajo kanone, grade vojne ladje in zrakovplove, tako se tudi Rusija oborožuje. Na razpolago ima 62 pehotnih divizij, močno konjenico in nad 100 letalskih oddelkov. V zadnjih mesecih je Rusija na novo organizirala 15 pehotnih divizij in je nakupila nad 2000 letal.

lo razgnane, red pa so vzdrževali vojaki.

p **Štiriperesno deteljica.** Samostojneži so izdali knjižico, kjer so zbrali iz Kmetijskega lista in povezali v lepo dišeč šopek vsa zmerjanja in vse laži, kar jih je zadnje leto iztuhtala samostojna glava. Za znamenje svoji knjižici so dali štiri-peresno deteljico. Ker je štiri-peresna deteljica samo izjema med drugo deteljo, kaže, da so sami prišli do prepričanja, da so s svojo surovostjo samo žalostna izjema med slovenskim kmetiskim ljudstvom. Ko smo dobili knjižico v roke, smo mislili od začetka, da pomeni štiri-peresna deteljica to, da je pri njih redka kaka pametna misel. Ko smo pa knjižico prebrali, smo to mnenje opustili, ker nismo našli v knjižici — nobene misli. Kdor še ne zna dovolj zmerjati in psovati, naj si naroči volilno knjižico samostojnežev. Boljše šole surovosti ne najdeš.

d **Vrnitev k očetu.** Del štajerskih samostojnežev se je odločil, da se povrnejo nazaj k svojemu očetu dr. Žerjavu. 6. decembra so tajerski samostojneži v zboru zaupnikov sklenili z večino 8 glasov, da bodo pri volitvah glasovali za velesrbske zaveznike in zaščitnike državnih tatov, za liberalce. Tako se izgubljen četa vrača, od koder je izšla. Žalosten konec vseh koritarskih in izdajniških strank.

NAZNAMILA

d **Občni zbor »Županske zveze za Slovenijo«.** Ponedeljek pred Božičem, dne 22. t. m. bo v Ljubljani, v dvorani »Rokodelskega doma« (Komenskega ulica, v neposredni bližini glavnega kolodvora), občni zbor Županske zveze. Ker poteče triletna poslovna doba odborova, bo treba na tem obnem zboru izvoliti tudi nov odbor. Opozarjamo na objavo v decemberski številki »Občinske Uprave«. — Ker bo ta občni zbor združen s poučnimi predavanji, pričakujemo od vseh strani cele Slovenije najštevilnejšo udeležbo. — Ministrstvo za promet smo naprosili, da dovoli — kot lani za Celje — tudi letos udeležencem občnega zbora in poučnih predavanj polovično vožnjo na vseh železniških progah v Sloveniji. — Upamo, da bo polovična vožnja dovoljena. Ko prejmemo odlok, ga objavimo.

Pričetek občnega zbora bo po prihodu dopidanskih vlakov točno ob 11. uri dopoldne. Po kratkem odmoru za kosilo se prične predavanja. — Kosilo se bo dobilo v gostilni Rokodelskega doma. Vabimo pa vse, ki se nameravajo udeležiti občnega zbora in ki žele, da se jim naroči kosilo, da to vsaj do prihodnega petka — 19. decembra t. l. — po dopisnici javijo tajništvu Županske zveze, Ljubljana; Jugoslovanska tiskarna, II. nadstropje. — Tajnik.

n **Sentpeterska orlovska srenja** priredi v nedeljo 14. t. m. ob pol 3. v dvorani Ljudskega doma v Sostrem telovadno akademijo z bogatim sporedom. Posebno vabimo mladino.

n **Orliški krožek v Višnji gori** priredi v nedeljo 14. decembra v dvorani pri fari »Večna mladost in lepota« lepo igro iz rimske dobe. Prijazno vabljeni. — Odbor.

n **K. s. izobraževalno društvo v Retečah** pri Skofji Loki uprizaro 14. dec. ob 3. pop. igro v 5. dej. »Devica Orleanska«.

n **Ig. Slov. kat. prosy. društvo** priredi v nedeljo, dne 14. t. m. v »Katoliškem domu« na Igu prvo letošnje predavanje s skioptičnimi slikami: »Prva tri stoletja krščanstva«. Predavanje s slikami se bo vršilo ob 3 popoldne in ob 7 zvečer. K. popoldanskemu predavanju ste v prvi vrsti vabljeni iz sosednjih vasi. Večernemu pa iz okolice in z Iga.

n **Kat. prosy. društvo v St. Jakobu ob Savi** priredi dne 14. t. m. ob 3 popoldne igrokaz »Črna šolec« v petih dejanjih. Vsi vladno vabljeni!

n **Zadružno-gospodarski tečaj v Smartnem** pri Litiji se bo vršil dne 16. decembra v prostorih prosvetnega društva. Tečaj je celodnevni in se začne zjutraj ob 8. uri. Na dnevnem redu so štiri predavanja in sicer: o kreditnih zadrugah, o blagovnih zadrugah, o vzgoji plemenske živine in o pomenu mlekarstva. Predavatelji pridejo iz Ljubljane.

n **Podružnica »Sadjarskega in vrtnarskega društva v Vodiceh** ima svoj redni letni občni zbor v nedeljo dne 21. decembra popoldan po blagoslovu v mali društveni dvorani. Na dnevnem redu je volitev odbora in delegatov in dalje poročilo o društvenem delovanju v minulem in prihodnjem letu. Pridite vsi na zbor, člani in nečlani, da se pogovorimo o nadaljnem delu! Vabijo se tudi ženske in sploh vsi prijatelji sadjarstva.

(Dalje glej na naslednji strani spodaj.)

Največja izbira

vsakovrstnega sukna in hlačvine za moške obleke
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mostni trg 19

to pot. Govori se, da je občinski odbor sklenil zahtevati električno napeljavo iz tovarne v vasi Svetje, Medvode, Preska, Vaše, Goričane, Rakovnik, Ladju in Senico. Ako vpoštevamo že vse zgoraj navedene naprave preko naših občinskih cest in končno še morebitno srgubo omenjene pešpoti, moramo reči, da je ta zahteva občine glede elektrike jako skromna napram ugodnostim, ki jih ima papirnica Goričane dosedaj na naš račun, kar pa v bodoče ne bomo več trpeli. Zupanstvo Medvode odločno pozivljamo, da tu štiti koristi svojih občanov ter da glede zahtevane elektrike ne popusti niti za las. — Prizadeti občani.

Pretepi, kri.

Državni tatovi so zopet poklicali svoje straže, ki so za državni denar oborožene, to se pravi za denar davkoplachevalcev. Bivši minister Nastas Petrovič je to uradno dokazal, na to ne pozabimo.

Te straže so sedaj zopet na delu. Zopet se vračajo grozni dnevi poletne strahovlade, ko so posamezne tolpe oboroženih orjuncev hodile po mestu ter nedolžne ljudi pretepele, jih mučile do krvi, strahovalé, ko so padale pod orjunskim orožjem nedolžne žrtve v Trbovljah, ko je nekaj orjuncev prav po dioklecijansko mučilo rudarja Fakina ter so ga končno ustrelili.

Za te umore ni bil nihče kaznovan, pač pa so dosegli državni tatovi, da je bil načelnik tistih ljudi, ki so morili in nečloveško mučili po Trbovljah, izpuščen na svobodo tik pred dnevom, ko bi se imela vršiti proti njemu porotna obravnava.

In sedaj so že začeli znova. V Ljubljani so oborožene tolpe Žerjavove centralistične škariotske stranke napadle svobodoljubne dijake in jih skušale pretepati. Seveda dijaki niso držali križem rok in so orjunci odnesli celo rešto zelo krepkih bunk.

Stvar pa je bila tale: Sedanji prosvetni minister, ki je prepovedal Marijine družbe med dijaki in učenci, pač pa priporočil svobodomiselnega in brezverskega soko-la, je začel odstavljati tudi vseučiliške profesorje. Zakaj večina vseučiliških profesorjev neče nič slišati o roparskem centralizmu. Vlešerbi pa hočejo, da morajo tudi vseučiliški profesorji postati zaščitniki in zagovorniki državnih tatov, zakaj potem bi se še mnogo lažje in mirneje kradlo iz državnih kas ter bi Slovence in Hrvaté še naprej tako izmозgavali, kot jih baš sedaj.

Toda tu sta Pribičević in Žerjav segla v sršenovo gnezdo. Zakaj vseučiliški profesorji so od nekdanj popolnoma neodvisni ljudje, ki se sami nastavljajo in imenujejo in jih tudi nihče ne more odstavljati. Toda kaj je tistim, ki štiti in zagovarjajo državne tatove, zakon in postave. Kos cunjel! Pa so vseučiliški profesorji odleteli.

In završalo je na vseh treh naših univerzah. Tako sramotno namreč še ni bila nikdar gažena svoboda in pravica vseučilišč. Studentje — razen Pribičevićevih, Žerjavovih in Pašičevih škariotov — so se dvignili kot en mož ter slovesno ugovarjali tako sramotnemu gaženju svobode. Najprvo v Zagrebu, kjer so izvedli petdnevni štrajk, potem v Ljubljani, kjer so studentje sklicali shod in proglasili enodnevni štrajk. Pri shodu pa so Žerjavovi za denar sloven-

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj.)

GOSPODAR

Gospodarska obvestila.

DENAR.

g Vrednost denarja 9. t. m. V Curihu je notiral naš dinar 7.50 centimov. Domače borze so zaznamovale povprečno: 1 švic. frank Din 13.28, 1 franc. frank Din 3.75, 1 lira Din 2.98, 1 češka krona Din 2.06, 1 zlata marka Din 16.50, 1 dolar Din 68.50, 1 funt šterling Din 318, 1 romunski lej Din 0.34, 1 bolgarski lev Din 0.45. Za 1 dinar dobimo 1040 avstrijskih kron ali 1070 mažarskih kron.

CENE.

g Tržišče z žitom. Kupčija s žitom je vsled bližajočih se praznikov malo bolj oživila in so se tudi cene precej učvrstile. Poseben skok zaznamuje pšenica, ki je stopila v ceni že na 4 Din. Vzrok dviganja cen je tudi malenkostna ponudba od producentov, ki so z ozirom na zadnjo sušo pričakovali še višjih cen za pšenico. Širile so se tudi vesti, da kaže ozimna slabo, ker je pšenica zrastle previsoko in obstoji nevarnost, da ji bo bodoči sneg škodoval. V Sloveniji primanjkuje blaga vsled pomanjkanja vagonov. Posebno je občutno pomanjkanje koruze za krmo, ki bi se jo sedaj razpečalo v velikih množinah.

g Ljubljanska blagovna borza. Cene se razumejo za 100 kg: Pšenica domača franko Ljubljana Din 410, pšenica bačka isto Din 455, oves bački isto Din 350, otrobi srednje debeli Din 225, laneno seme Din 700. Fižol postavljen v Ljubljano: ribničan, orig. Din 400, prepeličar orig. Din 480, mandalon orig. Din 380, rjavi Din 410; fižol franko Postojna trans: ribničan očiščen Din 510, prepeličar Din 585, mandalon Din 485.

skih kmetov in obrtnikov oboroženi orjunci dvakrat napadli naše dijake — pa so bili obakrat sami precej krepko tepeni.

Hujše pa je bilo v Belgradu. Tudi ondi so študentje proti nasilju državnih tatov in njih pomočnikov sklicali velik shod, ki so ga pa žandarji in policaji po povelju od zgoraj napadli. Študentje so se umaknili na univerzo, kamor po starih običajih nikdar ne sme stopiti oborožen policaj ali žandar. Toda belgrajski žandarji so udri na vseučilišče ter tamkaj v poslopju od blizu streljali na čisto neoborožene študente. Cela množica je ranjenih, med njimi veliko zelo težko. Razburjenje v Belgradu je proti vladi tako veliko, da se še sedaj ne more pomiriti.

Belgrajski študentje so nato izdali na ljudstvo zelo oster proglas, ki pa je bil zaplenjen, ter sklenili štiridnevni štrajk. Vseučiliški profesorji so pritrdili temu štrajku.

V istem času pa je v Zagrebu udrla četa policije na vseučilišče. Aretiranih je bilo okrog 60 dijakov, ki jih je 140 policajev, peš in na konjih, gnalo na policijo. Občinstvo je dijake s cvetjem obsipalo.

g Tržišče z lesom. Izvoz lesa je zadovoljiv in je povpraševanje po našem stavbenem lesu posebno s strani Italije vedno dovolj, ker je tam stavbena delavnost še vedno precejšnja. Tudi so se italijanski uvozniki prilagodili novim našim cenam, ki so nastale vsled zvišanja dinarja, vendar se kupčija še vedno ne more razviti tako živahno, kakor bi se lahko, ker zelo primanjkuje gotovine. Tekom tekočega meseca bo kakor vsako leto nastal zastoj kupčije, ki se bo pa spomladi, kakor je upati, zopet razvila. Vsled porasta dinarja so se cene našemu izvoznemu blagu izdatno znižale, da so lahko konkurirale s tujimi državami. Kupna vrednost dinarja v deželi se pa ni zvišala, pač pa nasprotno: cene najvažnejšim življskim potrebščinam dnevno naraščajo. To nerazmerje zna privedi do mezdnih gibanj, ki bodo ogrožale obstoj dobršnega dela naše lesne industrije. Tudi naša tarifna politika zelo slabo vpliva na lesno industrijo.

g Les na ljubljanski borzi je notiral: Hrastovi frizi, postavlj. na mejo, Din 1450, testoni Din 670, deske I. H. III. postavlj. v Ljubljano Din 580, hrastovi plohi na mejo Din 1250, brusna les naklad. postaja Din 220, bukova drva nakl. postaja Din 25, hrastovi obrobljenci na mejo Din 26.

g Tržišče s sladkorjem. Kupčija z sladkorjem je v zadnjem tednu malo oživila, ker se bližajo prazniki, vendar večjih nakupov ni. Položaj na zunanjih tržiščih je precej čvrst in ne kaže na nadaljnje padanje cen. Italija stalno uvažuje sladkor iz Češke, ker je cenejši od domačega. Pri tem poudarja država pravilno ekonomsko stališče, da mora domač produkt vzdržati tujo konkurenco, ki mora še doplačevati visoke prevozne stroške.

g Vinska borza v Zagrebu 3. t. mes. Prometa sploh ni bilo, ponudba slaba, povpraševanje nikakega. Kot vzrok navajajo pomanjkanje gotovine. Navesti cene brez prometa nima smisla.

g Gospodarska zveza notira sledeče cene: Gnojila: Rudninski superfosfat 16% Din 120. Kalijeva sol 40/42% Din 160. Razklejana, bela kostna moka Din 210. Tomaževa žlindra 17/18% Din 140. — Krmila: Klajno apno Din 4.50, pri manjšem odjemu Din 6. Lanene tropine Din 4.50. Koruza za krmo Din 2.50. Vinogradniške in kmetijske potrebščine: Gumijevi trakovi Din 130. Žveplo, dvojno rafinirano Din 3.75. Trierji (čistilniki) tt. Heid znamke MIA Din 2800. Trierji (čistilniki) tt. Heid znamke MIB Din 2700. Mlatilnice na ročni in gepeljni pogon Din 3500. Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali

Dobro in poceni

se kupuje v manufakturni trgovini
A. & E. SKABERNE — Ljubljana, Mestni trg 10.

Din 5700. Gepelji na 36 obratov Din 3500. Gepelji na 24 obratov od Din 2800 do 3000. Okopalniki Din 1000. Slamoreznice ročne Din 1800 do 3500. Reporeznice Din 420. Bencin Din 725—730° pri odjemu celega barela Din 12.50. Nadalje imamo na razpolago vsakovrstn poljedelske stroje kakor: čistilniki (pajtelni), slamoreznice, sadni mlini, plugi, travniške in poljske brane, kose in brusi, vodne žage, brzoparilniki, kovani žebliji, gnojnične sesalke, tehtnice, separatorji za mleko, zidarske žlice, bakreni kotli, lopate za stihat, vodne sesalke, kosilnice, kline za slamoreznice, brizgalnice za grozdje, sejalni stroji, predležja itd.

ZIVINA.

g Ljubljanski živinski sejem 3. t. m. Prigon živine je bil precejšen posebno od strani domačinov. Kupčija pa je bila slaba in so vsled tega tudi cene nekaj nazadovale. Tudi promet s teleti in prašiči je bil slabšeji nego se je pričakovalo, ker je nastopilo južno vreme in ni nikakega izvoza. Samo če se ta izboljša, je pričakovati, da bi se sedanje cene popravile, drugače bodo še bolj nazadovale. Dobro pitane živali se pa vedno dobro plačajo. — Na tem sejmu se je plačevalo naslednje cene: Za kilogram žive teže voli prvovrstni Din 12.50—13.25, voli rejeni Din 12—12.75, voli za vprego Din 12—12.50, biki lažji Din 10—10.50, krave rejene Din 9—10, krave klobasarice Din 6—7; teleta debela težja Din 16—17, teleta lažja Din 15.50 do 15.75; prašiči peršutarji živi Din 15—16, prašiči debeli Din 17.25—17.75, prašiči zaklani po kakovosti Din 19—20, teleta zaklana Din 19—20. Plemenski prašiči po kakovosti in starosti Din 160—250 komad.

g Mariborski živinski sejem 25. nov. 1924. Prignano je bilo: 2 konja, 30 volov, 148 krav, 4 teleta in 1 bik, skupaj 185 komadov. Cene: poldebela voli za kilogram žive teže Din 13, biki za klanje Din 10, plemenske krave Din 9.75—11, krave za klobasarje Din 7.50—8.50, molzne krave Din 8—10, breje krave Din 8—10, mlada živina Din 8.50—12.75, teleta Din 16.25. — Mesne cene: volovsko meso I. 1 kg Din 25 do 27.50, II. Din 22—24, meso od bikov, krav in telic Din 20—21.50, telečje meso I. 27—30, II. 21—25, svinjsko meso sveže Din 25—30.

g Prašičji sejem v Mariboru 28. nov. 1924. Prignanih je bilo 198 prašičev in 2 kozi. Cene: Mladi prašiči 7—9 tednov stari po Din 125—162.50, 3—4 mesece Din 300—400, 5—7 mesecev Din 500—700, 8—10 mes. Din 750—950, 1 leto Din 1150 do 1375; 1 kg žive teže 15—17.50, 1 kg mrtve teže 20—23.75. Koze komad 225 do 300 Din.

IZVOZ.

g Naš izvoz v oktobru 1924. Generalno ravnateljstvo carin je objavilo statistične podatke našega izvoza v oktobru t. l., iz katerih je razvideti, da je bil to največji mesečni izvoz izza ujedinenja, in sicer po količini kakor po vrednosti. Znašal je 415.725 ton v vrednosti 1008,853,266 Din napram izvozu oktobra 1923 od 334.163

(Dalje glej v naslednjem stolpcu spodaj.)

GOSPODINJA

OTROKOV GOVOR.

Dokler otrok ne zna govoriti, izraža svoje želje z jokom, kazanjem in gibanjem. Pokima za ja, odkima za ne, maha z roko, da se časa ubrani, obrne se stran od reči, ki mu ne ugaja. Polagoma pa preide do prvih glasov govorjenja. Spočetka in navadno daljšo dobo žene čisto svoje, nerazumljive glasove, ki mu nekaj časa služijo kot izraz za vse. Potem začne posnemati materine glasove, kar in kakor sliši. Nato tvori že nekatere besede, ki pa za njegovo okolico nimajo nikakega pomena, sam pa jih ponavlja vedno in klepeta, vse vprek. To klepetanje mu je le prijeten zvok, ni pa še izraz za njegove notranje občutke.

Ta čas je za mater najprijetnejši, ko posluša svojega ljubljénčka in se mora prav zares smejati njegovim čudnim in smešnim govornim poizkusom. Četudi je ta zabava zelo prijetna, vendar se mora zelo omejiti z ozirom na malega in mu nuditi vseskozi lepe in pravilne vzorce za njegov govor. O govorčanju in njegovem slabem vplivu na otrokov govor je bilo že govorjeno na tem mestu. — Otročji izrazi izginjajo čim dalje bolj sorazmerno z razvojem razuma. Materina naloga je, da po svojih najboljših močeh pomaga otroku pri razvoju govora z zadostnim in primernim ponazorovanjem tega, kar otroku govori, da se otrok ne uči le mehaničnega klepetanja, temveč začenja tudi razumeti pomen besed, ki jih izgovarja. Ves razvoj govora pa naj se vrši čisto naravno in neprisiljeno, da se otrok ne utruji in ne izgubi veselja, kar bi moglo imeti za posledico, da bi otrok nekako trmasto prenehal s svojimi govornimi vajami in bi tako zaostal v svojem razvoju.

ton v vrednosti 965,385,798 Din; torej po količini za 24.41 odstotkov in po vrednosti za 4.5 odstotka več kot lani. — Izvoz v mesecu oktobru predstavlja rekordno višino 1009 milijonov dinarjev, torej nad 1 milijardo dinarjev. V novembru je računati z nekoliko zmanjšanim izvozom. Količina izvoza je razmeroma bolj napredovala kakor vrednost izvoza, izražena v dinarjih, kar je pripisovati predvsem zvišanemu tečaju dinarja.

g Izvoz mleka v Avstrijo 1924. V prvem četrtletju t. l. se je izvozilo v Avstrijo 27.355 stotov (lani v tej dobi 2696), v drugem četrtletju 27.861 stotov (580), v tretjem četrtletju 33.427 stotov (10.132). V zadnjih mesecih se je izvoz malo znižal, sedaj pa zopet raste.

g Izvoz hmelja v oktobru t. l. Izvoženi hmelj v tem mesecu je tehtal 480 ton v vrednosti 34.6 milijonov dinarjev. Na Češko ga je šlo za 16.6 milijonov dinarjev, v Nemčijo za 13.2 milijona ter v Avstrijo za 3.6 milijona dinarjev.

g Izvoz jajc v oktobru t. l. Izvozili smo 1455 ton jajc napram 1469 tonam v septembru t. l. Vrednost oktobra je znašala

KURJEREJA. (Dalje.)

Vsa opisana kurja plemena so vsak po svoje pripečljiva. V splošnem bi bilo nasvetovati glede kurjereje tole: Vsaka družina ima svojega gospodarja. Pri kokoših zavzema to važno mesto petelin. Njegova družina naj ne presega števila 14. Primerno je 10—14 kokoši enemu petelinu. Ker kure najbolj nesejo prva tri leta in sicer najbolj in najdebelejša jajca drugo leto, je treba vsako leto nadomestiti z mladim zgodnjim spomladanskim rodod. Le zgodnje zvaljena piščeta nesejo še tisto leto in sicer zelo zgodnje in dobro krmiljene že v novembru. Stare kokoši rediti je izguba, ker vedno manj nesó in tudi meso stare kokoši ni več okusno. Zato pa triletnje kokoši prodaj ali pa zakolji doma, da imaš dobro juho in pa bolj trdo kurje meso.

Kakor druge živali tako tudi kure potrebujejo stanovanja. To njih stanovanje je kurji hlev ali kurnik. Če je kurnik nastojen na kako drugo gospodarsko poslopje, je bolje, ker je po zimi bolj toplo. Najboljše je obrnjen proti jugu. V kurniku je skrbeti v prvi vrsti za snago. Odpadke je treba pogosto odstranjovati in na sveže nastiljati. Kure ljubijo toploto. Pod 4° C jim škoduje, da se prehlade in zbole in so težko ozdravljive. Dobro je, če se kokoši tam, kjer imajo premrzle kurnike, čez zimo preselijo v živalski hlev, kjer se jim otloči kak primoren prostor. Tudi drvarnice, če so v kleti, so zato pripravne. Kokoši ne spe na nastlanih tleh, ampak stoje na latah, zato jim je treba v spalnih prostorih preskrbeti s tem. Tam, kjer se redi več kokošjih plemen, naj bo kurnik razdeljen na toliko delov, kolikor je plemen. Če se hoče ohraniti čisto plemo, morajo biti živali tudi po dnevu ločene. Ni-

46.6 milijonov dinarjev napram 41.1 milijonov v septembru. Izvažala so se jajca v Švico za 19.8 milijonov, v Avstrijo za 15.6 in v Italijo za 4.5 milijonov dinarjev. Skupno je znašal izvoz jajc v prvih desetih mesecih t. l. 18.302 tone napram 17.241 tonam v celem letu 1923.

LETINA.

g Trgatev oljk v Dalmaciji. Trgatev oljk v Dalmaciji je splošno začela že v prvi polovici novembra. Kakor se glasijo dosedanja vesti, bo pridelek v južni in srednji Dalmaciji srednji, dočim je v srednjem delu te pokrajine slab. Letošnje vreme je bilo namreč za razvoj oljčne muhe zelo ugodno, zato je tudi ta škodljivec povročil na letošnjem pridelku ogromno škodo. Plodovi imajo veliko olja v sebi ter dajejo od 18 do 22 odstotkov olja. Posebno obilno so zarodile oljke v Primorju Črne gore. Povpraševanje po dalmatinskem olju je precejšnje, tako iz domače države kakor iz inozemstva. Za navadna olja se plačuje v južni Dalmaciji in v Črni gori po 17 do 17.50 Din, v srednji in severni Dalmaciji za navadna olja okrog 20 in za fina olja do 23 Din za kg.

kakor pa ne škoduje, če se plemena med seboj križajo. Petelin, ki je za pleme, mora biti star 2—4 leta. Vsako tretje leto naj se poskrbi za zdravega krepkega petelina iz tujega gnezda.

Kurje boleznii. Kure zbole iz prehlajenja, radi nesnage, pa tudi radi nepravilnega ravnanja. Najbolj pogoste in najnavadnejša bolezen je pika. Vsled prevroče krme, umazane vode, prepriha, prahu se začne živali jezik na koncu sušiti. Vsled tega ne more jesti ne piti in hira ter pogine, če se ji ne pomaga. Zdravilo, da odpravimo piko, je, da damo živali piti olja; ribje je boljše kot navadno namizno. Kokoš moramo spraviti na toplo. Ako imajo živali gnojne nosnice, jih namažemo z vazelinom, ravno tako se osnaži ustna votlina. Piko odirati, to je iztrgati trdi del na jeziku, ni priporočljivo, ker s tem trpinčimo po nepotrebnem žival.

Druga bolezen je srbec. Na nogah se napravi kokoši bela skorja. To skorjo odpravimo, ako namažemo obelele ude s petrolejem ali kakimi drugimi razkuževalnimi sredstvi. (Dalje.)

KUHINJA.

Jabolčna povalnica. Napravi najprej testo, kakor za potico in ga, ko je vzšlo, razvaljaj za prst na debelo. Nato razgrej za jajce masla ali masti, mu prideni veliko pest krušnih drobtin, da se zarumene in jih postavi v stran, da se nekoliko shlade. Razvaljano testo potresi s temi drobtinami in z olupljenimi, na plošče zrezanimi jabolki (6—7 kislih jabolok). Povrh natresi še nekoliko cimeta in pest sladkorne sipe. Tako pripravljeno testo prereži po sredi in ga zvij od srede proti robu, da nastane dva, ne preveč debela kosa. Položi jih na pekačo (pleh), ki si ga pomazala s mastjo ter pusti povalnico shajati. Shajano pomazi z jajcem, smetano, ali mlekom in jo peci v zmerno vroči pečici 1 uro.

Orehova potica. Napravi testo iz treh žlic mlačnega mleka, žličice sladkorja, 2 dk drožjo, to je kvas. Potem segrej pol litra mleka, osoli, za eno jajce masla ali masti, žlice sladkorja in tričetrt kg moke. Stepeno in shajano pa nadevaj s sledečo nadevo: Najprej zmelji ali steri pol litra orehovih jedrc, jih popari z malo zajemalno zavrelega mleka, ter jih postavi v stran, da se napoje in ohladi. Ohlajenim primešaj drobno zrezane limonine lupine, ščep cimeta in nageljnovih žbic, 2 žlici smetane in eno jajce. S tem nadevom enakomerno razmaži razvaljeno testo ter ga še potresi z četrt litrom zrezanih jedrc s pestjo krušnih drobtin in 6 žlicami sladkorne sipe. Testo ob robu obreži in ga zvij precej na tesno. Položi potico v pomazano kozo, potlači še z roko in večkrat z nožem prebodi, da ne bo luknjasta. Postavi na gorko, ko vzide jo pomazi in peci eno uro.

LISTEK

Sovrašтво in ljubezen.

(Dalje.)

V vasi je bil misijon. Par tujih, pametnih duhovnikov je imelo vsak dan nekaj pridig in ljudje so hodili v trumah v cerkev.

Neki star frančiškan je tudi govoril o »poklicu« in je sklenil:

»Bog je položil vsakemu človeku v srce poklic. Vi pa, če slišite njegov glas, ne zaklenite svojega srca!«

Nato je prišlo med Lizo in njenim očetom do zadnjega razgovora.

Matija je največ trpel med vsemi v zadnjih mesecih. Zapazil je pač izpremembo, ki se je izvršila s Henrikom. Videl je, kako se mladi fant bojuje sam s seboj; videl je, da ni nikdar več prestopil praga Prekove hiše, in da je vedno iskal družšine z Lizo. Bil je tako prijazen z njo in modri Matija je pač vedel, da išče Henrik pot, da išče možnost, da bi sam sebe premagal, in končno, če bi čutil kako toplejše čustvo za Lizo, tudi izpolnil Matijevo srčno željo.

In tedaj je prosila Liza nepričakovano svojega očeta, naj jo pusti, da odide z Bukovja k svoji teti v vas.

Matija je vedel, kaj to pomeni, a udal se je. Ničesar več ni mogel odreči tihi deklici. In četudi je premagal otrok svojo posvetno ljubezen in vsak dan klečala v cerkvi — njeno nežno vest je mučilo vprašanje: ali je še vredna, da bi postala siužabnica Gospodova?

Prišel je tih, otožen večer. Zunaj se je igral veter s suhim listjem.

Liza je dolgo gledala ven, proti slivim oblakom, ki so se podili po nebu, ko se je počasi obrnila:

»Oče, grem k spovedi in bom vprašala.«

Matija ni rekel ničesar. Pričakoval je to. Obrnil se je in je komaj slišal, kaj mu je Liza še enkrat rekla o poklicu in o milosti, o ljubezni do bližnjega in o dušnem miru.

Končno je rekel samo:

»Pojdi v božjem imenu!«

Nato je šel proč — ven v jesen, preko golega polja do rumenega gozda. Ko pa je nekaj časa hodil okoli, se ga je lotila silna tesnoba in razjedajoče hrepenenje po otroku, in obrnil se je ter šel tja, kjer je bila Liza.

Temno je bilo v cerkvi. Pred oltarjem je gorela večna luč; semintja se je zasvetila v klopih molilcev lučka in velike sence so se premikale po slikah na stenah.

Matija Gorec je pokleknil v klop in preživel najtežje minute svojega življenja. V kotu, v spovednici pri frančiškanku je klečala Liza in tam se bo odločilo med njo in njim.

Mučno počasi je tekla čas. Tako dolgo je bilo, tako dolgo! Seveda, njeno vprašanje je bilo težko.

Sedaj je prišla,

Obrnil se je, pogledal jo je vprašujoče, proseče — — —

Lahno se je nasmehnila in prikimala z glavo.

Nato je pokleknila pred podobo Zalosne Matere božje.

Matija Gorec je položil obraz v roke. Zunaj pa je pel večerni zvon — — —

V veliki, stanovanjski sobi na Bukovju je gorela petrolejka. Henrik je sedel, kakor vedno ob večerih, pri učni knjigi, Lena pa je šivala. Sicer pa ni bilo nikogar tu.

Tedaj je vstopil Matija Gorec. Lena se je dvignila:

»Takoj ti prinesem večerjo, Matija.«

»Pusti, Lena, pusti! Ne bom jedel.« Začudeno ga je pogledala.

»Kaj je s teboj, Matija? Si bolan? Tako bled si!«

»Ne, nisem bolan! Toda — nekaj se je zgodilo, moram govoriti z vama, z vama obema.«

Brat in sestra sta ga vprašujoče pogledala. Matija je sedel. Pogledal ju je z dobrimi, zvestimi očmi, bolešno in žalostno. In rekel je:

»Pomislita: moja — moja Liza gre v samostan — — —«

»Matija!«

»Matija!«

Minuto je bilo vse tiho.

Matija je rekel dalje:

»Že dolgo je mislila na to in jaz bi že kaj povedal, pa se je šele danes prav odločila.«

»Matija, to — to ni res, to ne more biti res, to je nezmisel, kar ti govoriš!«

»Res je, Lena, čisto res.«

Henrik je stal dosedaj kot okamenel. Nato pa je stisnjeno rekel:

»Zakaj? Zakaj bo storila to?«

Matija Gorec je zaprl oči.

»Pravi, da ima poklic. In to je res; bila je vedno tako dober, pobožen otrok. Ni ji bilo mar za lepo obleko in za zabavo in vedno je bila rada pri bolnikih, to je res!«

»Radi tega?« je vprašal Henrik. »Samo radi tega?«

Matija ni odgovoril ničesar. Lena si je zakrila obraz s predpasnikom. Zopet je bi-

Popolnoma varno naložite svoj denar pri

Vzajemni posojilnici

v Ljubljani — r. z. z. o. z.

ki se je PRESELILA iz hiše Uršulinskega samostana na Kongresnem trgu poleg nunske cerkve v lastno novo palačo na MIKLOŠIČEVI cesti poleg hotela »UNION«. — Hranilne vloge se obrestujejo

najboljše

z ozirom na višino zneska in odpovedni čas

Varnost za hranilne vloge je zelo dobra, ker posreduje Vzajemna posojilnica večino delnic stavbeno delniške družbe hotela »Union« v Ljubljani. — Vrhutega je njena last nova lepa palača ob Miklošičevi cesti, več mestnih hiš, stavbišč in zemljišč v tu- in inozemstvu. — Denar se naloži lahko tudi po poštnih položnicah, 588

Lirska posojilnica r. z. z. o. z.

Ljubljana, Kralja Petra trg 8

obrestuje hranilne vloge po 8%.

Večje in stalne vloge po dogovoru najugodnejše jamstvo za vloge znata čez Din 100.000.— Popolnoma varno naložen denar!

lo nekaj časa tiho. Tedaj je doidica jezno pogledala:

»Ne, ne samo radi tega! Rada ga je imela — tega! Vse mu je narodila, vedno je bila prijazna, tako prijazna, toda on ni hotel ničesar vedeti o njej. Cole dneve, cele tedne ni govoril z njo — in tedaj — in tedaj — —«

Spustila se je v krčevit jok. In pred to obtožbo je onemel oni, ki mu je to veljalo, pa tudi oni drugi, ki ni vedel besede v odgovor.

Lena je rekla dalje:

»Veš, Matija, kaj smo mi? Lopovi smol! Ti — ti bi moral takrat pustiti, da bi šli beračiti, — ven bi nas moral vroči — pustiti, da bi propadli — bolje — bi bilo zate! Sedaj imaš zahvalno!«

»Tako — tako ne smeš govoriti, Lenal! Vedno ste bili prijazni in hvaležni — o dal — Ne smeš delati takih očitkov Henriku; on pač ne more za to.«

„Orličevo“ pismo staršem.

III.

Dragi starši!

Miklavž je šel mimo in gotovo je pustil Vašim otrokom kaj več kot samo spomin. Pa če tudi bi ne bilo nič drugega — že samo ob spominu na Miklavža in lepoto tistega večera živi otrok svoj svet, svoje življenje...

Toda jaz moram danes do konca napisati, kar sem v zadnjem pismu začel. Ali so ljudje, ki bi hoteli Vašim otrokom odtegniti Miklavža in pustiti k njim samo parkeljna? Že zadnjič sem rekel, da so — žal, da je tako! Le premislitel!

Vse, kar navaja otroke k lepemu, poštenemu, krščanskemu življenju, je zanj Miklavž, to se pravi: dar, ki prihaja iz nebes. Vaš pouk in Vaša vzgoja, krščanske matere, je za otroke najprej in najlepši Miklavž! Za njim polagoma pridejo drugi: cerkev, šola, družina, časopis, organizacija; cerkvena in svetna, seveda krščanska. Če vse te dobre stvari skupaj potegnejo in se med seboj krepko podpirajo, bodo prav gotovo tako močne, da bodo Vaše male obvarovale moči in oblasti parkeljnov: zapeklivosti in grdobije, ki je žal zelo mnogo na svetu. In Vi, dragi starši, dobro veste, da imamo na Slovenskem poleg dobrih, vzornih krščanskih mater in poleg cerkve tudi krščanske šole, krščanske mladinske liste, krščanske organizacije za mladino: »Marijine vrte« in »Orličev« ozir. »Orličev«.

Pa so prišli do velike besede v državi gospodje, ki niso gospodje, temveč zapekljivi. Vašim otrokom hočejo začrtati drugo pot, kot so jo hodili dostoj. Zvedeli smo, da so prepovedali šolskim otrokom »Marijine vrte« in organizacijo orlovskega naraščaja. Vam, dragi starši, se morda teh reči ne zdi posebno škoda. Morebiti mislite tudi Vi tako, kot je baje rekla neka kmetica z Dolenjskega: Bodo pa znanprej otroci doma molili, na vrtu pred hišo pa telovadili.

To je seveda lahko čisto res. Tudi jaz vem, da noben minister in noben paragraf ne more vzeti Vašim otrokom Miklavža, hočem reči, ne more vzeti lepega življenja,

dokler skrbite Vi, krščanski starši, zanj in jih varujete pred zapekljevanjem. In prav zato, ker to vem, Vam pišem tale pisma.

Zena, ki je tiste besede rekla, je torej po eni plati čisto pametno rekla. Misliła si je: Dokler bo —ičević rogovilil po državi in ž njim fisti gospod, ki je že nekaj časa na Slovenskem za —ičeviča, tako dolgo bomo otroke doma lepo učili, kadar bomo pa ona dva gospoda pometli in jih vrgli med smeti, takrat bodo pa šli naši otroci spet molit v Marijin vrtec, telovadit in lepih reči se učiti pa med orlovski naraščaj. Tako je misliła tista žena in je pokazala obema —ičevičema figo.

Toda kaj mislite, dragi starši, ali bo tista žena tudi potem ostala tako mirna, če bi —ičević dal ukaz: Od sedaj slovenske matere ne smejo več po krščansko vzgajati svojih otrok. Učiti jih morajo samo še vere v razne —ičeviče in življenje po sokolskih paragrafih!

Kajne, potem bi fisti ženi in še marsikateri zavrtela kril! Kaj pade tem grdim oblastnikom v glavo, da hočejo našim otrokom zabraniti krščansko vzgojo? Ali so to še ljudje, ali so neka bitja, ki so s parkeljnom vred prišla na svet iz znanega kraja, ki si ga navadno mislimo nekje globoko pod zemljo?

Tako bi po pravici vzklikale naše matere. Toda, dragi starši, ali res ne verjamete, da prav ta namen današnja ministrska gospoda tudi v resnici ima? Seveda je toliko prekanjena, da ne začne prepovedovati prav pri tleh, ampak najprej bolj pri vrhu. Takole si misli: Ko se bodo ljudje privadili, da ne smejo otrok pošiljati v Marijin vrtec in tudi ne v orlovski naraščaj, potem bomo lahko tudi krščanske mladinske liste prepovedali, n. pr. »Orličev« — malo pozneje bomo katohetom v šoli začeli sto sitnosti napravljati in jih bomo začeli metati iz šole, krščanski nauk lahko učitelji uče. Malo pozneje bomo še krščanski nauk iz šole vrgli, no, potem bo tudi cerkev kmalu prazna ali pa celo zaprta — potem je treba le še enega koraka in tudi materam se bo lahko do živega prišlo, da ne bodo več otrok po krščansko učile in vzgajale. In sedaj, kaj še manjka? Nič več, parkelj bo sam gospodaril, Miklavž ne bo smel več blizu — hudičević bo odnašal dušo za dušo v svoje strašno brezno...

Tako je in nič drugače. Zato morate pa biti, dragi starši, prav pazljivo na straži, da se tudi pri vrhu ne bo noben predrznež kotil posekavati drovesa dobre krščanske vzgoje Vaših otrok. Če samo eno ali drugo vejico kje odseka, se res drovo ne bo precej posušilo. Toda če predrzneža poznate, da bi rad sekal dalje in dalje in bi rad polagoma prišel do debla in nastavljal sekuro na samo korenino — stoj, tudi vejice mu ne dajte! Ena taka vejica na drevesu krščanske vzgoje slovenske mladine je tudi orlovski naraščaj in njegov glasnik — »Orličev« — ki Vam tale pisma piše. Zato ne pustite, da bi ga kdo vzela Vašim otrokom in ga prav hitro naročite, če ga še niste. — Pozdravlja prav lepo Vas, dragi starši, še lepše pa Vaše ta malo

Bog šivil

Vaš »Orličev«.

NAŠIM RODBINAM priporočamo našo domačo Kolinsko cikorko, izvrstni pridatek za kavo.

Ako pijete »BUDDHA« čaj, uživati že na zemlji raj!

Po zelo nizki ceni kupite sukno za zimo, perilo in druge potrebščine pri Naši Slogi, Ljubljana, Poljanski nasip 10, t. j. tretja hiša od Jugoslav, tiskarne za vodo.

Poročni prstani
14 kar. zlato
6 kar. zlato
amerik. duble
vedno v zalogi
F. ČUDEN
Ljubljana, Prešernova 1
Šelenburgova 7

Najboljši
živahni stroj je edino to
Josip Petelinca

mašine
Grimmer in Adler
za ročbina, obel in industrijo
Ljubljana blizu Prešernovega
spomenika, ob vodi
Pouk v vseznajo brošuricah. Večletna garancija.
Delavnica za popravila
de učila Telofon 513 de malo

JUHAN
se dobi v vseh
specerijah prodajalnih

A Vi
gospod?

mar nečete končno skrbeti, da ne postanete plešasti? In kol nežen soprog in oče nekaj storite za pravilno nego las Vaše soproge in otrok? Poizkusite torej LEKARNARJA FELLERJA ELSA-POMADO ZA LASE, preizkušeno sredstvo za nego las, katero odstrani prhljaj in zabrani prerano izpadanje in osivelost las, stori lase voljne in laskateljše tako, da se morejo česati lepe frizure.

ZA POIZKUS 2 lončka z zavajnico in poštnino 36 dinarjev, toda le tedaj, ako se denar pošlje vnaprej. Po povzetju stane 10 dinarjev več, torej 46 dinarjev. Naročila nasloviti na:

EUGEN V. FELLER, lekarnar
V STUBICI DONJA Eisatry 16 Hrvatska

ELSA-SPIRIT ZA LASE, krepi lasišče,
ELSA-KATRANOVO MILO je izvrstno
za pranje las, ELSA-MILO ZA BRITJE
nudi pri britju največjo ugodnost, ELSA-
VODA ZA ZOBE stori zobe bele ko bisert.

Parna lokomobila 6 HP, angleški iz-
osebni avto se ugodno proda. — Izve se
pri JUREŠ, mlin — Križevci
pri Ljutomeru. 7593

Prvi hlapec se išče na veliko posestvo v
ljubljski okolici; vajen mora
biti vsega poljskega dela ter trezen, vesten in prid-
en. — Ponudbe na upravo lista pod »Hlapec 7369«.

Perfektna kuharica z dobrimi spriče-
vali, ki je voljna
pomagati poleg sobarice tudi druga domača dela,
se išče proti dobri plači in ob dobrem postopku s
1. dec. t. l. k mali slovenski družini. Ponudbe na
Marijana JAKIL, Karlovac, Domobranska ul., Hrv.

HIŠO kupim

in zraven toliko zemlje, da se lahko redi 1 krava.
Pišite župniku V. na upravo lista pod štev. 7600.

Majerja in majerico oženjena in brez
otrok, ki znata
dobro molziti in sta izkušena pri živini, z vso
oskrbo in plačo, išče graščina KRIZ, p. Kamnik.

Mlad, spreten ŽAGAR

želi priti na žago v kakem prijaznem kraju. Pogoji:
čedno stanovanje, stalno delo in primerno plačilo.
Nastop koncem zime ali na željo tudi takoj po
Novem letu. Ponudbe na upravo pod »Pošten 7753«

Dekle krščanskih staršev, za vsa hišna oprava-
vila, ki ima veselje do otrok, se sprejme.
— Ponudbe pod šifro »PRIDNA« štev. 7719 na
upravnistvo »Domoljuba«.

Izjava. Na večstranska vprašanja podpisani
izjavljaj, da g. Franc Štargar iz Tr-
bovelj ni upravičen v mojem imenu prevzemati
naročila in sprejemati plačila. — Ljubljana, dne
1. decembra 1924. LUD. BARAGA.

Kje se dobijo močni porhanti

po 13, 14 in 15 Din meter? — Pri MIH. LAPUHU
v Škofji Loki, na Spodnjem trgu. — Hitite, da ne
zamudite! 7125

ZOPER SLABO PREBAVO, živčne bolezni,
slabokrvnost in oslabelost vsake vrste, naročajte
Hočevarjevo Aromatično železnato tinkturo! Pol-
litrske steklenice po 20 Din. Po 3, 6, 8 in 12 ste-
klenic razpošilja samo izdelovalec lekarnar Stanko
HOČEVAR, Vrhnika. 7641

Dva hlapca H KONJEM, z vso oskrbo in
plačo, išče graščina KRIZ
pri Kamniku. 7731

Nc I 716/24 — 4. 7683

Prostovoljna javna dražba.

Dne 15. in 16. decembra 1925, vsaki dan z za-
četkom ob 8. uri se bo vršila na licu mesta v
Krikem in okolici prostovoljna javna dražba dveh
hiš v Krikem, gospodarskih poslopj ter več vrtnih
in gozdnih parcel, njiv, travnikov in vinogradov.
Dražbeni pogoji so na vpogled pri podpisanim
sodišču, soba štev. 2, in na dan dražbe pred za-
četkom dražbe.

OKRAJNO SODIŠČE V KRŠKEM,
odd. II., dne 29. novembra 1924.

Kmečki fant pošten, veren, ki ima ve-
selje do trgovine, se spre-
me za tibege družabnika. Potrebna gotovina 20.000
do 25.000 Din. Ponudbe na upravo lista pod 7659.

Redka prilika!

Slav. občinstvu naznanjam, da sem dobil zopet
mного manufakturnega blaga za zimo, katerega
prodajam vsled ugodnega nakupa mnogo pod dnev-
no ceno. Za cenj. nakup se najtopleje priporočam
J. MENART, trgovec, Domžale.

Trije travniki se prostovoljno prodajoi
dva travnika na Rakovi
ježi, zraven Viške gmajne, tretji pa pod Plešivco,
blizu Kršlanovega gradu na grajski gmajni. —
Več se poizve pri JOS. MRAK, Vič 21. 7431

STRASNO

se pritožuje nad draginjo, kdor se še ni prepričal,
kako

POCENI

je manufakturno in galanterijsko blago ter usnje
pri trvdki

»DANICA«

MAJZELJ & RAJSSELJ, Ljubljana, Turjaški trg 1.

HALO! JANEZ: Tine, kaj se pa tako kisto
držiš? — TINE: Janez, kaj bi se ne!
O kres! sem usnje kupil in dal napraviti obuvalo.
sedaj je pa cela družina bosa. — JANEZ: Kaj nisi
kupil usnja pri Perkotu? — TINE: Seveda ne! So
mi odsvetovali, češ da Perko slabo usnje prodaja.
— JANEZ: Tine! Nikar ne verjem! To je le ne-
voščljivost! Jaz in vsi moji znanci kupujemo vedno
pri Perkotu in smo res zelo zadovoljni. — TINE:
Saj sem že tudi jaz slišal, da vsa Slovenija govori:
Le po usnje na sejem v Menges, Veliko Loko,
Škofljan, Brežice, Loško, Črnomelj, Radeče, Mirno
peč, Kočevje in Zagorje na stojnico

FRAN PERKO.

VINO na debelo

raznih vrst se prodaja po konkurenčnih
cenah — posebno za Gorenjce

v hotelu POŠTA na Jesenicah

Tam se tudi kupujejo in prodajajo razni
DEZELNI PRIDEVKI.

Pozor! Najboljše in najcenejše

kupite MANUFAKTURNO BLAGO, kakor SUKNO
vseh vrst, HLACEVINE, KOTENINO, ŠIFONE in
druge krojaške potrebščine pri

Ivan Kos

SREDNJA VAS ŠT. 2 (Podbrezje) — Gorenjko.
Krojači in šivilje poseben popust!
Sprejme se tudi UČENKA.

Revmatizem

Zdravniška izkušnja uči, da se REVMAZEM,
PROTIN in IRO-NJE da, ozdraviti z odstra-
nitvijo škodljivih odpadajočih tvarin iz bolnega te-
lesa. — Moja popolnoma neškodljiva in neutro-
vana umet. ublažujoča sol za zdravljenje s pitjem
je pomagala že več tisočem. Brezplačno dobite
navodilo za zdravljenje, kako se morate rešiti te
lokave bolezni. Neštevilna priznanja.

Pišite takoj na:

AUGUST MARZKE — BERLIN,
Wilmersdori, Bruchsalersstr. 5, Abt. 303.

NE ZAMUDITE

poslati v zameno LANENO PREDIVO za domače
platno ali pa pustite stikati iz lastne preje platno,
iz spredene volne pa sukno v tkalnici »KROSNA«
v LJUBLJANI, ZRINSKEGA CESTA 6.

Najboljši šivalni stroji in kolesa

Gritzner za rodbinsko in obrtno
rabo vedno v zalogi

edino pri **Josip Petelinc**

Ljubljana, ob vodi blizu Prešernovega spomenika,
stotim potrebščine za šivilje, krojače, čevljarje in sediarje
Galanterija in vse črnbno biao.

Odvetnik

dr. Igo Janc

naznanja, da le otvoril

dne 2. decem. t. l. svojo

pisarno v Kranju v hiši

št. 18, pri Plemontezariu'

Popolnoma varno naložite denar v

Ljubljansko posojilnico

v. z. z. o. z. v Ljubljani

Mestni trg št. 6

ker ima že nad

10,000.000 Din

jamstvene glavnice.

Vloge na hranilne knjižice in tekoči račun
obrestuje najugodnejše.

Mi demo kaj trpite

kako Vas tirajo Vaša kurja očesa do obupa ter Vam grozejo
vasko nedolžno zabavo. Takemu nesrečnemu človeku je hitro
pomoč, ako vporabljate BURGIT-obliž za kurje očesa, ki je tekem
18 let milijone ljudi rešil le neprilike in bo tudi Vašim kurjim
očesom hitro in brez bolečin napravil konec.
BURGIT je zato priljubljen, ker ne deluje, samo površno, marveč
odstrani kurje oko temeljito s korenino vred. Oskrbite si ga v
najbližji drogeriji ali lekarni, da se konča vedna muka. Požite
pa pri nakupu tečaj na izvorni zavaj BURGIT in odtkanjajte posarede.

Cena izvornega savoja za kosa:
BURGIT-sredstvo opar kurja očesa Dinar 4.—, BURGIT obliž na
podplate Dinar 2.—, BURGIT kaplj. za nos Dinar 2.—.

Družba BURGIT, Freilassing (Bayern)

Glavni zastupnik:
Ivan Svete, Novomesto (Slovenija).

Izurjene pletilje

se takoj sprejmejo. Dobra hrana in stanovanje v hiši. — E. GOSTINČAR, Šmarca pri Kamniku. — Železniška postaja Holmec.

NASLOVE

oddajalcev in odjemalcev stanovanj, trgovskih in obrtnih lokalov, posojil, kreditov ter prodajalcev in kupcev hiš, posestev in premoženja dobite proti mali odškodnini pri

»POSREDOVALCU«, Ljubljana, Sv. Petra c. 23

Nad 120 milijonov kron

sem izplačal sorodnikom AMERIKANČEV v zadnjih letih kot zavarovalnine, odškodnine ponesrečenih in druge terjatve. — Ako imate Vi kako zadevo v Ameriki ali drugod na tujem, pridite k meni, da jo uredim, ako se sploh da. — Dr. Ivan ČERNE, gospodarska pisarna, Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 6 (Ljudske posojilnice poslopije).

Reja KRAV se izplača le, če so

dobre mlekarice

Vsestranske skušnje pa so pokazale, da so najboljše mlekarice tiste, ki jim redno polagaš

lanene tropine,

ki so priznane najbolj redilno in zato najcenejše krmilo za živino in prašiče. Prvovrstne, kemično preizkušene lanene tropine dobijo najceneje naravnost iz tovarne

Zabrel in Ko, Britof pri Kranju.

Oddajajo se v vrečah po 50 kg.

Prometni zavod za premog d. d.
v Ljubljani

prodaja **premog**

iz slovenskih premogovnikov,

vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo

INOZEMSKI PREMOG IN KOKS

vsake vrste in vsakega izvora ter priporoča posebno prvovrstni češkoslovaški in angl. KOKS za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in briquete. Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II

Priporoča se tvrdka

R. MIKLAUC, Ljubljana

Lingarjeva ul. • Medena ul. • Pred Školijo

pri nakupu

**sušnega in modnega
b'aga za moške obleke.**

Zahtevajte cenik ali vzorčno knjigo.

Neprekosljivi so le

EXCELLA

šivalni stroji.

Nedosežni v konstrukciji
in materialu.

Izredno nizke cene.

Oglejte si jih
pred nakupom.

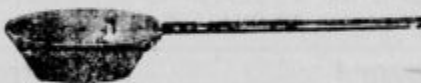
J. GOREC, Ljubljana.

Palača Ljubljanske kredit. banke.

„JUGOMETALIJA“ Ljubljana

izdeluje

vse vrste bakrenih kotlov nadalje vseh

vrst kleparska, ključavničarska in
vodovodno - inštalacijska dela.

Znižane cene. * Točna postrežba.

Ko'odvorska ul. 18.

Prodam nov parizarski VOZ

po nizki ceni. Franc Douč, Stožice - Jezica št. 13.

MERAKL

barve, črnila, lake, kit, emalje,
copčice in zajamčeno čisti firnez
najboljše kakovosti nud.

MEDIČ-ZANKL družba
Z O. Z.

Maribor Ljubljana Novi Sad
podružnica centrala skladišče

Tovarne

Ljubljana -- Medvode.

FRANC ERJAVEC,

»PRI ZLATI LOPATI«, trgov. z železnino,
LJUBLJANA „ Valvazorjev trg št. 7,
priporoča svojo bogato zalogo raznovrstne želez-
nine ter tudi prvovrstni dalmatinski »PORTLAND
CEMENT« po nizki ceni.

SUKNO

kamgarn in ševjot za
moške in ženske oble-
ke, belo, pisano in ru-
javo platno, cezir, ha-
čevino, tiskanino in
razno manufakturo,
kupite najceneje in v
velikanski izbiri v
novo urejeni in pre-
zidani veletrgovini
R. Stermecki, Celje,
št. 332. — Ilustrova-
ni cenik za čevlje,
klobuke obleke, pe-
rilo, odeje, lasostriž-
nike, britve in tisoče drugih predmetov se
pošlje vsakemu zastop! Vzorci proti odškod-
nini! Trgovci engros cene!

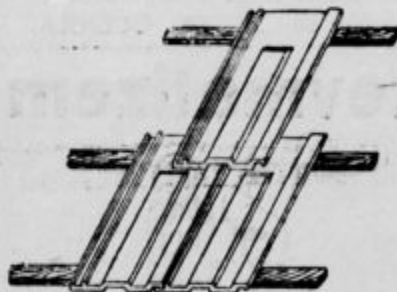
Najcenejše strešno kritje!

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D. LJUBLJANA
MIKLOŠIČEVA CESTA 13

preje VIDIC-KNEZ tovarne na Viču in Brdu
nudi v poljubni množici, takoj dobavno, najboljše
preizkušene modele strešnikov, z eno ali dyema za
rezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko

Na željo se pošlje takoj popis in ponudba!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 57 in 470.

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Brzolv.: Gospobanka.

Račun poštnege čekovnega urada za Slovenijo
št. 11.945

v lastni palači (vis à vis hotela „Union“).

Račun poštnege čekovnega urada v Zagrebu
št. 39.080

Podružnice: Celje, Djakovo, Maribor, Novi Sad, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. Ekspozitura: Bled.

Kapital in rezerve skupno nad K 60,000.000.—, vloge nad K 600,000.000.—.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, daje v najem jeklene shrambe za vrednote, kupuje in prodaja kar najbolje tuje valute in devize, sprejema vloge na tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne transakcije pod najugodnejšimi pogoji

Amerikanski oddelek: Direktno zveze z ameriškimi bankami. — Urejevanje ameriških zapuščin.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.